

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

23. TÝDEN (5.6.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Silnější srážky začátkem týdne mohly negativně ovlivnit některé drobnější škůdce (třásněnky, mšice), ale ukončením sucha přispěly k podpoře škůdců, kterých bude přibývat. Počasí má být teplé, pro hmyz příznivé, pouze přivalové deště z bouřek mohou lokálně zredukovat početnost škůdců. V porostech přibývá zápředníčků, brzy se objeví housenky. Naletují další mšice, kolonie se postupně rozrůstají, jejich nepřátel zatím mnoho není. Objevují se vajíčka mūr. Třásněnek ubylo, ale po deštích mohou naletovat nové. Početnost dřepčků zůstává podprůměrná. Lokálně poškození řapíků larvami krytonosců.

Přetrvávají rozdíly mezi oblastmi v početnosti škůdců (např. dřepčků), obdobně jako v loňském roce. Teplá zima a chladné jaro promíchaly výskyt některých jarních druhů s letními, než se to v průběhu června srovná, může některý škůdce překvapit – nepodcenit monitoring. Přetrvává nízký výskyt užitečných organismů, to může přispět k rozvoji některých škůdců.

Brukvovitá zelenina - lokálně významní zůstávají jen dřepčci, v některých porostech početní motýli zápředníčků, příští týden by již mohly škodit housenky. Třásněnek ubylo, někde jsou na listech mšice broskvoňové, naletují noví dospělci. Objevují se první vajíčka mūr. Na jedné lokalitě zjištěno poškození řapíků larvami krytonosců. Početnost škůdců bude vzrůstat (mšice, housenky různých druhů motýlů). Na listech dospělci nové generace vrtalek.

Ostatní zelenina - přibývá mšic a kyjatek v různých plodinách, někde jsou regulovány predátory a parazitoidy. Početnost třásněnek na cibuli v závislosti na intenzitě ochrany, při vyšším výskytu poškození vzhledu listů, objevují se i v dalších plodinách. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného. V zemi škodí drátovci. Létaří dospělci kovolessklece gama a mūr, včetně osenice polní. Na celeru miny vrtule celerové.

Riziková: dřepčci, zápředníček, housenky mūr, drátovci, třásněnky, mandelinky, kyjaty a mšice

Dřepčici rodu *Phyllotreta*

- oproti normálu výskyt nízký, škodlivost nadále pouze lokální, připomíná to loňský rok, kdy byly velké rozdíly mezi oblastmi.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců.

Novinka

Zápředníček polní

- v některých porostech hodně dospělců, čerstvě vylíhli, ještě nelétají do feromonových lapáků, vývoj je rychlý, v teplých oblastech mohou začít škodit již příští týden.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků, při vyšším výskytu vizuální prohlídka rostlin. Zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed).

Ochrana - sítě proti hmyzu zabrání kladení vajíček. Ochrana se provádí proti nejmladším housenkám, při vysokém výskytu dospělců se může ošetřit i na dospělé před vykladení vajíček (spojit s ochranou proti dřepčíkům).

Novinka

Housenky mūr

- v porostech první vajíčka, mohou se objevit housenky různých druhů.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mandelinka bramborová

- pokračuje líhnutí nových dospělců, kladení a líhnutí larev.

Monitoring - dospělci a larvy na vrchní i spodní straně listů, žlutooranžová vajíčka většinou na spodní straně listů.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců a larev, noví dospělci stále přeletují z loňských ploch na letošní brambory, ošetření provést až „na hraně“ významného poškození listové plochy. Od letošního roku platí omezení v počtu aplikací insekticidů - zbytečné aplikace při nižší početnosti zkomplikují ochranu na stejném pozemku v budoucnu.

Kyjatka hrachová

- početnost variabilní, v závislosti na ošetření, srážkách a početnosti užitečných organismů.

Monitoring - v počátku jsou ukryté mezi listy na vrcholových částech rostlin, velké kolonie jsou na vegetačním vrcholu, listech i luscích. Zelené nymfičky jsou dobře maskované, mohou se snadno přehlédnout.

Ochrana - kde škodí kyjatky přenosem viróz, je práh škodlivosti (3 jedinci/rostlinu) překročen, kde škodí sáním na rostlinách, může být práh škodlivosti již dosažen. Rychlost růstu kolonií je vysoká, provádět monitoring 2x týdně. Kyjatky lákají predátory i parazitoidy, při nízkém výskytu mohou regulovat početnost - zohlednit při rozhodování o postřiku.

Novinka

Mšice

- pokračuje migrace různých druhů mšic do porostů, početnost je zatím nízká, ale počasí je příznivé, škody mohou nastat u druhů přenášejících viry.

Monitoring - okřídlení dospělci a bezkřídlé nymfy mohou být na listech nebo ukryty mezi nahloučenými listy apod. Nepřímo na přítomnost mšic upozorní výskyt predátorů a mšicomarů.

Ochrana - v závislosti na druhu a plodině. Přímé škody sáním kromě mšice makové zatím nejsou (nízký výskyt - zakládání kolonií), ale u některých plodin je významný přenos **viróz** - ty je třeba začít ošetřovat při prvním výskytu dospělců.

Třásněnky

- po deštích třásněnek méně, ale v cibuli jich zůstává dostatek, kde může škodit.

Monitoring - tmaví dospělci a světlé nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo

volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním.

Užitečné organismy

- výskyt mšic láká do porostů predátory (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidy (mšicomary). Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. Dospělců mšicomarů je v porostech relativně hodně, slunéčka a další druhy jsou jen málo. Poměrně hojně zůstávají pavouci, na které má pozitivní vliv nižší intenzita ochrany.

Objevují se snůšky vajíček mšic (vlevo). Na listech brukvovitých kolonie mšice broskvoňové.

Mšice se objevují i na celeru, kde jejich výskyt pomůže odhalit přítomnost kukel a larev slunéček

Miny vrtule celerové připomínají popálení hnojivem. Početnost bývá nízká, neškodí.

V některých porostech se to začíná hemžit zápředníčky, škody od housenek budou co nevidět

Třásněnek zůstává v napadených porostech cibule stále hodně...

... ale větším problémem jsou choroby listů, které podpořené deštěm mohou předčasně zesikovat nať, což dokáží třásněnky jen při extrémním napadení.

Drobný dospělec mšicomara není v porostech téměř vidět, jeho přítomnost prozradí až parazitované mšice, které jsou soudečkovitě nafouklé, světle zbarvené a nazývají se mumie

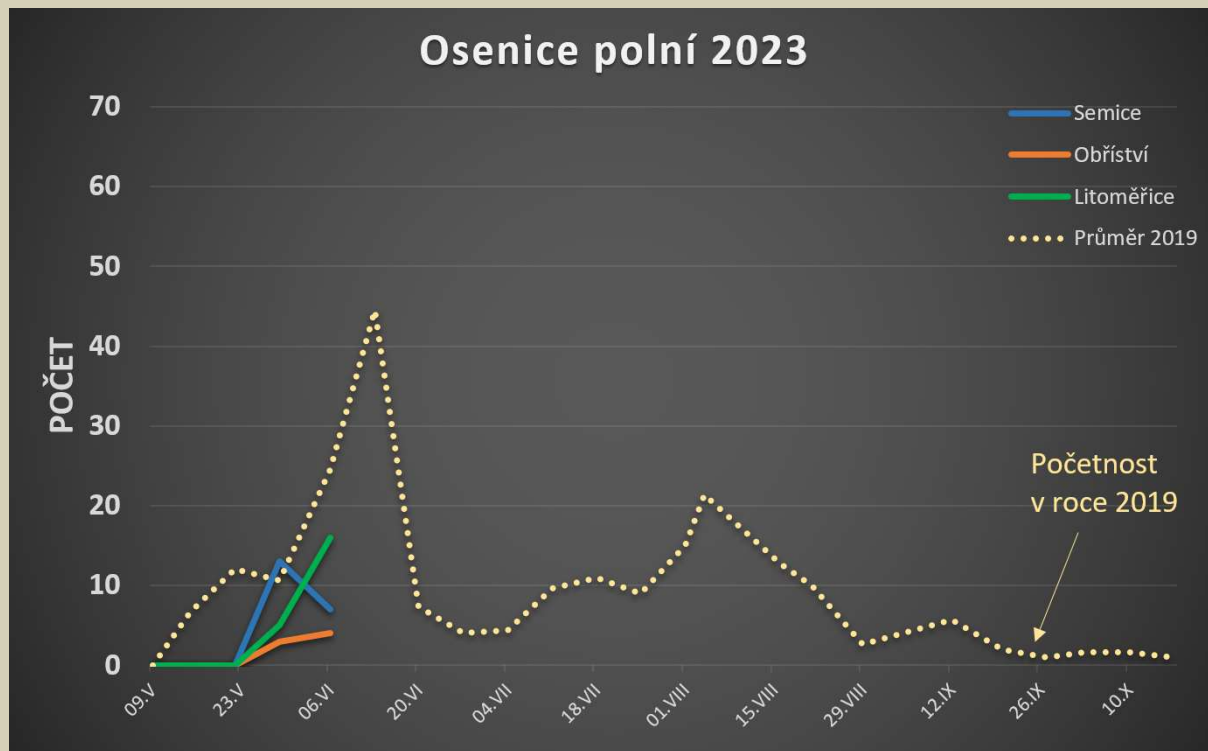
Letos je v porostech zelenin dospělců mšicomarů nadprůměrné množství, což signalizuje brzký výskyt mšic

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - začátek letu 1. generace

Zápředníček - v porostech první dospělci, kteří do lapáků zatím nelétají

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- začátek letu 1. generace

